

בשיא מלחמת העולם הראשונה, כאשר צבאות אוסטריה הוכו שוק על ירך בידי צבא הצאר הרוסי, קרא הקיסר האוסטרי פראנץ-יוזף טיוטה של הודעת דובר צבאו. הנמה נראתה לו פסימית מדי. הקיסר הזקן נטל את עפרונו, והוסיף להודעה פסוק מעודד, לדעתו: "לבוש נמצאת עדיין בידינו".

התוצאה היתה בהלה כללית. הכל ראו בפסוק רמז לכך שהצבא עומד להתמוטט, ושנפילת לבוב צפויה בכל רגע.

הזמור הקברנים. קשה לתאר מסע מדכא יותר מן הנסיון הילדותי להרמת המוראל, המתנהל כעת בכלי-התקשורת בישראל תחת הסיסמה: "אנחנו נתגבר!" כל מי שרואה את שתי המילים, נזכר מייד שהמצב רע, שהמוראל ירוד, שדיכאון כללי שורר בין האזרחים — הן בשל מחדלי המלחמה, הן בשל העלייה המסחררת של יוקר המחיה, הן בשל ההרגשה הכללית ששום דבר לא השתנה ולא ישנה.

הרעיון שאפשר לרפא דיכאון זה — לא עליידי סילוק סיבותיו האמיתיות, אלא עליידי הדפסת סיסמאות, מזכיר את השיפת-עולמם של מנהלי-תעמולה במדינות הטוטאליטריות. גישה זו הולידה את המושג הסיני "שטיפת מוח".

אולם ההזמור העממי הגיב מייד על הסיסמה, בגירסות עממיות שונות ("אנחנו נתפגר!") השבוע גינו כמה פרשנים את "הזמור הקברנים", שנוגד בחזית והמגיע

והתקציבים, בממשלה ובכנסת, במקום לריב.

העיסקה השניה היתה תמונה הרבה יותר, לא ברור מדוע הסכימו ל"ע להציג בעד יו"ר, שכל חברי סיעתם מתנגדים לו. עוד יותר מוזרה היתה הצבעת ר"צ בעד ישעיהו — דבר שנגד לחלוטין את כל הסיסמאות של תנועה זו ערב הבחירות. היתה זאת הצבעה ישירה וגלויה למען החלק המיסדי ביותר של המיסד.

הסיבה נתגלתה בדברי ח"כ מרשה פרידמן, החברה יוצאת-הדופן של סיעת ר"צ. סיפרה היא אז: תמורת ההצבעה בעד ישעיהו הובטחה ל"ע ולר"צ מישרה של

להן ייצוג כלשהו. כמו בכנסות הקודמות, תידיחה אוטומטית כל הצעה דחופה לסדר-היום של הסיעות הקטנות, אלא אם כן הגישה גם סיעה גדולה הצעה דומה. גם ההרכב האישי היה תמוה ביותר. מבין חמשת הסגנים, רק אחד — שניאור זלמן אברמוב — הוא פרלמנטר ותיק, הזוכה בהערכת עמיתיו. הנציג השני של הליכוד, בני-ציון קשת, הוא עסקן מפלגתי מובהק המשרת סיעתו בדיוק כשם ש"עושה ישעיהו".

מרדכי בן-פורת, איש המערך-רפ"י, הוא איש הגון — אך רחוק מלהיות פרלמנטר מבריק.

שאר שני הסגנים החדשים — יהודה יודין-דרניצקי (המערך-מפ"ם), ופינחס שיינמן (מפד"ל) הם חדשים בכנסת, ולא ברור מדוע ניתן להם מייד מקום בגוף הפרלמנטרי העליון, המחייב נסיון. ההרכב הוכיח ששום דבר לא השתנה לטובה, הכנסת תישאר חותמת-גומי. הגרשיאות החדשה לא זה בילד של תנהג תנועה לרפורמה ולשיחורר הכנסת — אלא תהיה הבלם העיקרי לכל נסיון כזה.

יוקר המחיה

מי מהדק את

החגורה למי?

הממשלה החליטה שצריכים להדק את החגורה. על מי הוטל להסביר זאת להמוני האזרחים, שמצרכי-היסוד שלהם מרקמי עים השמימה?

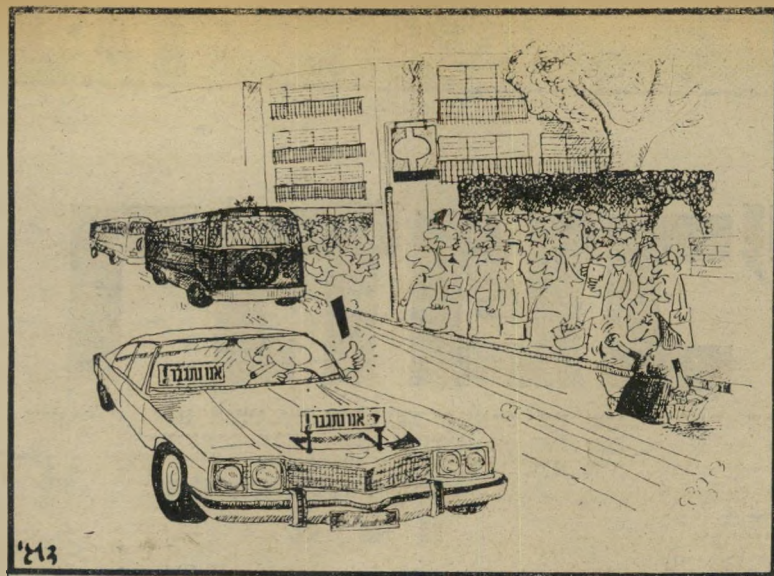
על משה זנבר. קשה היה לתאר אדם מתאים יותר. כי הוא מסמל את מצבה של שיכבה שלמה, המטיפה חיסכון לאחרים וכופה אותו עליהם — בעוד שהיא עצמה רחוקה מן ההווי בו יש חשיבות למחיר הלחם.

היה זה זנבר שהתפרסם בשל כישרונו לנצל את כל זכויותיו והפרצות בחוק, כדי לקבל שתי דירות על חשבון משלם-המיס. כמו עמיתיו למעמד, הוא חי ברמה שבה נראה אחוזי התעלה של מיצרכי-היסוד, שעליו החליטה הממשלה. כדבר אפסי. כי אנשים אלה חיים מרצית היום על חשבון ההוצאות, ואינם יכולים כלל להבין את האזרה, המשלם בעד כל אלה מכיסו. גם שתי התעלות שהיו בדלק, אינן מובנות לאנשים כאלה.

דאבו בבית! השבוע גימגמה ועדה ממשלתית על חסכוניות כלשהם, שכדאי לבצעם, הסבירה שיש לצמצם את הנסיעות לחו"ל של הפקידים הבכירים, את הכיבודים והסעודות במסעדות-הפאר, ועוד. לי שם כך הוקמו ועדות נוספות.

אבל דיבורים אלה אינם אלא מסישפי-תים. כדי ליצור שותפות בין הממשלה והציבור במשבר זה, דרוש שינוי יסודי במיבנה החברתי של צמרת המדינה. למשל:

● כל פקיד (וכמובן, כל שר) צריך לקבל סכום גלובאלי מסוים להוצאות ה"חודשיות, בהתאם לתפקידו הממלכתי או הציבורי. הוא יקנה מכונת ודלק מכספו. דבר זה יביא, ללא שום חוקים חדשים, לשימוש קטן יותר ברכב. הנסיעות של איש כזה יתחילו להיות מחושבות יותר. הוא גם יתחיל לקיים ארחות עבודה — (המשך בעמוד 14)

"אנו נתגבר!"

סגן-יו"ר. המועמדת למישרה זו: שולמית אלונגי. האפשרות שאלונגי תוכל להעניק את זכות-הדיבור לגולדה מאיר, בודאי שימשה פיתוי חזק.

הצבעה בחינם. אולם רק תחצי הראי שון של העיסקה יצא לפועל. ל"ע ור"צ הצביעו בעד ישעיהו — אך לא קיבלו כסא של סגן. כאשר הגיע המועד לפירעון השטר, הוא לא נפרע. התירוץ: הדבר אפי שרי רק עם שתי הסיעות הקטנות יתאחדו ויהיו סיעה בינונית, אך איחוד זה לא יצא לפועל.

ר"צ ול"ע הצביעו, אפוא, בעד האיש ש"נקרא במליאת הכנסת, קברן הכנסת" — בחינם.

השלב הבא היה בחירת הנשיאות — הנקרא רשמית "יו"ר הכנסת וסגניו". בשתי הכנסות הקודמות תבע אורי אבנרי שכל הסיעות הקטנות יהיו מעין גוש טכני למטרה זו, כדי שגם הן תייוצגנה בנשיאות.

הדבר נתקל בהתנגדות מוחלטת של המערך — כי עליידי הוצאת הסיעות הקטנות מפורום זה, זכה בו המערך לשלטון מוחלט. זה קרה גם הפעם, ללא מאבק רציני. נבחרה נשיאות של 6 איש (יו"ר וחמישה סגנים) — מהם 3 של המערך. הוא קיבל 50% מן הנשיאות, אף שהוא מהווה רק 45% בכנסת.

בדרימרים. האיש שאיפשר זאת היה שוב יוחנן בדר, שקיים מאחורי הקלעים את שותפות בדרימרים (ובמיקרה זה: בדר ברעם), ברית הבוסים של המערך והליי כוד. חבריו טוענים כי פעל כדי ליצור מצב שלא יאפשר הענקת כסאות וכיבודים לשותפים הקטנים של הליכוד, השנואים עליו.

התוצאה הסופית של הרכב הנשיאות: כל יוזמה של הסיעות הקטנות תיתקל בי התנגדות נמרצת של הנשיאות, שבה אין

לעורף באמצעות הכיפורניקים החוזרים. אולם הזמור זה הוא תגובה בריאה על המוראל המפוכר של בעלי השקף הרשמי. בעלי "אנחנו נתגבר" מתכוונים לומר: הכל יישאר על כנו. המימסד הקיים יתגבר. יתגבר על זעם הציבור ועל הדרישה הי כללית שיסתלק.

"הזמור הקברנים" מתכוון להגיד את ההיפך: "אנחנו נתגבר — עליכם!"

הכנסת

מלחמת הכסאות

כמו כל כנסת, התחילה גם הכנסת הש"מינית את קורותיה במלחמת-כסאות — הקרב על הכסאות בנשיאות ובראשות ה"ועדות.

כסאות אלה מבוקשים — הן בגלל המש"כורת המוגדלת, הן בגלל הכבוד הרוכזים בהם.

השבוע הוכח שוב שמנגנון המערך עולה במאבק זה על כל יריביו.

הצבעה למרות כסא. הסיבוב הראי שון היה על כסא היו"ר. אין זו רק עמי דת-כבוד, אלא גם מישרה בעלת חשיבות מכרעת לגבי השליטה בכנסת.

בחופזה עילאית, הציג המערך מועמד שאינו מקובל אף על איש בכנסת — ישראל ישעיהו, הרואה במילוי תפקידו שרות ישיר למנגנון המערך. ישעיהו נבחר בקלות, הודות לעיסקות שעשה המערך עם הדתיים מצד אחד, ועם ל"ע ור"צ מצד שני.

העיסקה הראשונה היתה מובנת. המערך והדתיים משתפים פעולה מזה דור, לשביר עות רצונם של שני הצדדים. שניהם למרו שכדאי להם לחלק ביניהם את האמירות

ברחבי הארץ. חייכו הציניקאים כי ליגלוג. התמימים והטובים חייכו כי מרירות. בייאוש. מה זה יעזור? אולם במיגרש החנייה שמול לישכת ראש הממשלה בירושלים, נתגלה מחזה שונה לגמרי: הגבר הממושקף שימש מט"רה לעלייה לרגל. זרם דקיק, צנוע, אך בלתי פוסק, של מאמינים, חלף לידו. מי בתקווה, מי בחוסר תקווה, עצרו זה אחר זה ליד דקה, מי בשית, מי בדממה. קציני צה"ל וטוראים במדים, זוג צעיר עם תיי נוקם, זוג הורים שכולים, קורבנות המל"חמה האחרונה, קורבנות המלחמה הבאה, לחצו את ידו, עודדו, ניפנו לדרכם.

עמידה

מופלאה

לרכבות הישראלים ברחבי הארץ, שנאשו מלראות את הצדק נעשה, כי פרשת מחדל יום הכיפורים, שימש השבוע מוטי אשכנזי קרן-אור באדישותם, כי ייאושם.

לא היתה זו הפעם הראשונה. לפני שלו

הגיבור שהלהיב

את המדינה

בעמידתו הנועזת

במוצב החוף

מכגין וזועק:

שה חודשים, שבה מוטי לראשונה את לב האומה, כאשר פיקד על מוצב החוף הי מפורסם. היה זה המוצב היחידי שלא נפל בידי המצרים, ובערפל הייאוש והתדהמה של תחילת המלחמה, שימשו גבורתו וע"מידתו המופלאה, במשך שישה ימים תמימים, קרן אור באפילה.

השבוע, מיד לאחר שהשתחרר משירות המילואים, יצא הסטודנט הירושלמי בן ה-33, ליד חיפה, בוגר כדור, שקיבל את דרגת הסרן שלו אחרי המלחמה, לקרב נואש לא פחות: הקרב על פיסטוריו של דיין.

"אם, דיין אשם או לא במחדלי יום הכיפורים — תקבע ועדת החקירה, הסי"ביר השבוע הגיבור שחזר מן האש. "אוי לם כשר הביטחון — הוא אחראי למחדל. הוא אחראי למות למעלה מ-2600 חללי מל"חמת יום הכיפורים. הוא אחראי למותם של 32 אנשי פלוגתי. אם אני אעבור ב"שתיקה על הישגותיו בתפקידו — אני נותן לו בכך אישור לחזור ולהרוג אל-פים נוספים במלחמה הבאה. אם הוא אינו חייב לתת את הדין הפעם — למה שלא יחזור על מעשיו פעם נוספת?"

בכך שתהיה פעם נוספת, אין למוטי, ששירת בסדיר בנח"ל מוצנח, ספק: "ה"מלחמה הבאה ודאית. המצרים כבר מכינים את השלב הבא. אולם הם ידעו להעיניש את האחרים למחדלים אצלם. הגיע הזמן שגם אנחנו נדע".

לא שכחו,

לא ויתרו

ן כך הוא עומד לו שם, בקור היריר-שלמי — צעיר בעל חזות אינטלקטורי אלית — דמות ששום במאי בעולם לא היה נוהג לתת תפקיד הגיבור שעצר, עם קומץ אנשים, את כל הפלישה המצרי-רית — מוקף בכמה שלטים כתובים ביד, ומצפה להביא לפיטוריו של דיין.

"תיכנסתי את התחפזה מיד אחרי המל"חמה, כאשר התברר שדיין איננו מתכוון להתפטר, וגולדה איננה מתכוונת לפטר אותו. שום מיטטר דמוקרטי אינו יכול לסבול התעלמות מעקרון האחיות של נבחרי הציבור — מה עוד שהמדובר ב"אדם אחראי ישירות לכל התפיסה הי"ביטחונית, שהביאה לכך שצה"ל לא היה ערוך למלחמה".